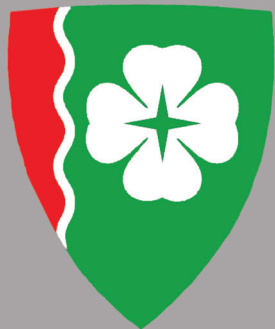

*Hoiame oma inimesi,
hoolime oma kodukandist!*

NR 1
JAANUAR
2022

Lääne-Nigula valla ajaleht

Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev

3. jaanuaril jõustus Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel sõlmitud relvarahu ja õnnes pärast seda relvad Vabadussõjas enam rääkima ei hakanud.

Kuu aega hiljem, 2. veebruaril 1920 kirjutati alla Tartu rahuleping, mis avas tee Eesti Vabariigi rahvusvahelisele tunnustamisele.

Vabadussõjas osales Eesti poolel lisaks liitlasvägede sõduritele ja vabatahtlikele 74 505 võitlejat, kellest hukkus kokku 5540 sõdurit.

3. jaanuaril kell 13 austati mälestuspalvusega Eesti iseseisvuse eest võidelnuid Lääne-Nigula Vabadussamba juures.

Energiahinna tõusu hüvitise taotlemisest

Tuuli Varik

Sotsiaalhoolekande osakonna juhataja

Vabariigi Valitsuse otsuse kohaselt hakkavad energiahinna tõusu hüvitist saama kuni keskmise sissetulekuga leibkonnad. Toetust makstakse peredele, kelle netosissetulek jääb leibkonna esimese liikme kohta alla 1126 eurot kuus. Iga järgmise vähemalt 14-aastase pereliikme kohta on ülempiiriks 563 eurot ja alla 14-aastase lapse kohta 338 eurot.

Rahandusministeeriumi kodulehel on leitav kalkulaator, mida kasutades on võimalik vaadata, kas kuulutakse toetuse sihtühma ning arvutada välja elektri-, gaasi- ja kaugkütte hüvitise võimaliku suuruse. Peredele hüvitatakse 2021. aasta septembrist kuni 2022. aasta märtsini 80% ulatuses energia koguhinnast, mis ületab kuu keskmisena järgmisi väärtusi – elekter 12s/kWh, gaas 4,9 s/kWh ning kaugkütte 7,8s/kWh. Taotlust ei saa esitada tagasiulatavalt taotluse esitamise kuupäevast rohkem kui neli kuud varasema energia tarbimise kuu kohta. Taotlusi saab esitada kuni **2022. aasta 31. maini**.

Toetuse taotlemiseks tuleb esitada kirjalik taotlus oma rahvastikuregistrijärgsele omavalitsusele, millele tuleb lisada eluruumi energiatarbimist tõendavad dokumendid. Taotluses esitab taotleja andmed enda ning enda leibkonna sissetulekute kohta. Põhjendatud juhul võib vallavalitsus nõuda pangakontode väljavõtteid perioodi kohta, mille kulude katmiseks toetust taotletakse.

Sissetulekuna lähevad arvesse pereliikmete Eestis ja väljas-

pool Eestit kõikidest tuluallikatest saadud tulu, millest arvestatakse maha makstud elatis ja täitemenetluses kinni peetud summad. Näiteks arvestatakse sissetulekuna palka, pensioni, saadud elatist, renti, dividende, saadud toetusi (sh lastetoetused, töövõimetoetus), väljamakseid pensionifondidest, hüvitised (nt tööõnnetuse hüvitis, vanemahüvitis, haigushüvitis, töötuskindlustushüvitis, kutsehaiguse hüvitis jne). Pere sissetulekutena võetakse arvesse ka toetused, mida makstakse regulaarselt (näiteks hooldajatoetus, lapsehooldustasu, üksikvanema lapse toetus). Puudega vanema toetus, mida makstakse samuti puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel, arvestatakse samuti perekonna sissetulekute hulka. Sissetulekuna ei võeta arvesse riigi või omavalitsuse makstud ühekordseid toetusi, riikliku üksi elava pensionäri toetust, puudega inimeste sotsiaaltoetuse seaduse alusel makstud toetusi, riigi tagatisel antud õppelaenu,

õppimist ja töötamist soodustavaid stipendiume ning toetusi.

Toetuse ülempiir kõigi energiakulude peale kokku on 500 eurot ja alampiir 10 eurot ühe kuu kohta. Taotlus menetletakse esimesel võimalusel kuid mitte hiljem kui 35 tööpäeva jooksul. Toetus makstakse välja 7 tööpäeva jooksul pärast taotluse läbivaatamist ja toetuse määramise otsuse tegemisest.

Lääne-Nigula valla kodulehelt on leitav täiendav info energiatoetuse kohta ning võimalus taotlusevormi täitmiseks alla laadida. Täidetud ja digitaalselt allkirjastatud taotluse koos kuludokumentidega saab edastada piirkondlikule sotsiaaltöö spetsialistile. Taotlust on võimalik täita ka kohapeale tülles. Selleks palume Teil eelnevalt leppida kokku vastuvõtuaeg piirkondliku sotsiaaltöö spetsialistiga. Samuti vastavad sotsiaaltöötajad erinevatele küsimustele, mis puudutavad energiatoetuse määramise üksikasju.

Risti ja Linnamäe piirkond sotsiaaltöö spetsialist Epp Nelis tel. 5341 6266; epp.nelis@laanenigula.ee

Taebla ja Palivere piirkond sotsiaaltöö spetsialist Maarika Maripuu tel. 526 8113; maarika.maripuu@laanenigula.ee

Martna ja Kullamaa piirkond sotsiaalhoolekande osakonna juhataja Tuuli Varik tel. 59194936; tuuli.varik@laanenigula.ee

Nõva ja Noarootsi piirkond sotsiaaltöö spetsialist Maire Koppelmaa tel. 518 7159; maire.koppelmaa@laanenigula.ee

Volikogu esimehe veerg

Volikogus oli detsembrikuus töine

Mikk Lõhmus
Volikogu esimees

Detsembrikuus kogunes volikogu kaks korda – valimistejärgne aeg ja olulised otsused ootasid läbi arutamist ja vastu võtmist.

9. detsembril 2021 olid päevakorras kaasava eelarve korra muudatused. Muudatuste üks siht oli võimaldada kaasava eelarve projektide mahu suurendamist ja teiseks lahendada mõned tekkinud kitsaskohad – täpsustati ettepanekute eelarve koostamise nõudeid, rajatud objektide avaliku kasutuse põhimõtteid jms. Valla põhimääruse muutmise eelnõu läbis II lugemise ja kiideti samuti heaks. Põhimääruse muutmine võimaldab volikogule valida teise aseesimehe, samuti tehti põhimäärusesse rida väiksemaid muudatusi. Vaadati üle volikogu ja osavallakogude liikmete tasud. Näiteks volikogu liikme tasu saab alates uuest aastast olema 100 eurot istungi kohta.

Ajaliselt kõige mahukama osa istungist moodustas osavaldade põhimääruste heakskiitmine. Olulisi muudatusi eelnõudes ei tehtud, märkimist väärib see, et osavallakogud otsustati moodustada 9-liikmelisena, nii on

nad laiapõhjalisemad ja saab kaasatud rohkem inimesi.

Pikem diskussioon tekkis postiautomaatide paigaldamiseks vajaliku maa kasutusse andmise teemal. Arutelu sisuks polnud siiski mitte see, et volikogu liikmed maa kasutusse andmises kahtlesid, vaid tunti huvi, millal valla erinevad asulad oma pakiautomaadi saavad ja kui palju sellel teemal läbirääkimisi on peetud. Täna on uued pakiautomaadid Taeblas ja Ristil juba üles saanud, Palivere automaat paigutati eramaale ja volikogu nõusolekut ei eeldanud.

22. detsembril 2021. a toimunud istungil valiti vallavanemaks **Aivar Riisalu**, kellele anti volitused vallavalitsuse moodustamiseks. Uus vallavalitsus kinnitatakse ametisse 20. jaanuaril 2022. a toimuv valikogu istungil, selleks ajaks on uued osavallakogud üle vaadanud osavallavanemate kandidaadid. Volikogule teiseks aseesimeheks valiti **Jaanus Ratas**.

Seoses osavaldade moodustamisega tunnustati kehtetuks kogukonnakogude statuut ning kinnitati vallavalitsuse ja osavallavalitsuste struktuur ja teenistuskohade koosseis.

Foto: Urmas Lauri, Lääne-Elu

Väga olulise päevakorrapunktina oli arutusel **valla 2022. a eelarve**, mis läbis I lugemise ning muudatusettepanekuid on võimalik esitada kuni 23. jaanuarini 2022. a.

Istungil kehtestati **maamaksumäär 2022. aastaks** (2,5% maa maksustamishinnast aastas; põllumajandussaaduste tootmiseks kasutuses oleva haritava ja looduslikul rohumaa maa-maksumääraks on 2,0%), anti luba kinnisasjade üleandmiseks juriidilisele isikule ja kinnitati Lääne-Nigula valla kohalike teede ja tänavate nimekiri. Volikogu otsustas maksta tulemustasu ametist lahkuva vallavalitsuse liikmetele.

Kutsun kõiki vallaelanikke jälgima **volikogu istungite videoülekanne**. Ülekanded on toonud palju positiivset tagasisidet ja selle avatud valitsemise võimaluse kasutamine annab aimu sellest, kuidas otsused sünnivad ning uurida, kuidas valitud volinik oma ülesandeid täidab. Istungeid saab valla kodulehel või otse Youtube kanalil ka järele vaadata.

Järgmine volikogu istung toimub 20. jaanuaril 2022. a kell 15:00.

Päästeamet: siseveekogude jääl liikumise piirangud

Enne valitud veekogule sammude seadmist tuleb selle jääkaane paksus pidevalt täiendavast kaardirakendusest üle vaadata. „Veekoguderik- kas Eestis on ligi 1200 järve ja veehoidlat, lisaks sellele hulk jõgesid ja tiike. Igale poole päästjad jää paksust mõõtma ei jõua, aga kindlasti kontrollitakse jääolusid veekogudel, kus inimesi käib rohkem ning kus oht õnnetuste juhtumiseks on suurem,“ ütleb Lõuna päästekeskuse ennetusbüroo juhataja Arvi Uustalu.

Päästekomandod mõõdavad jää paksust vastavalt ilmastikuoludele, jää olemasolule ja seni, kuni jääolud on muutunud stabiilseks. Andmed sisestatakse kaardirakendusse. „Sellegipoolest on kaardil olevad andmed informatiivsed ja ohutus algab igaühelt endast. Ühe veekogu piires võivad jääolud tugevalt varieeruda. Mida kiirevoolulisem on veekogu, seda ebaühtlasem on jää. Seetõttu palume jätkuvalt vältida vooluveekogude jääle minekut ja olla ka erilisel ettevaatlik paisjärvedel,“ selgitab Uustalu. Meeles tuleb pidada, et jääkattele tohib minna alles siis, kui selle paksus on vähemalt 10 sentimeetrit. Õhem jää pole piisavalt tugev ega pruugi inimest kanda. Sestap on uisutamiseks kõige parem valida ametlikke ja turvalisi liuväljaseid. Kui aga veekogu jääle ei saa minemata jätta, siis tuleb kaasa võtta ohutusvahendid, näiteks jäänaasklid, millega end ohuolukorras kiirelt veest välja aidata. Läbi jää vajudes peab inimene arvestama, et jääaluse vee temperatuur on kõigest paar kraadi üle nulli. Nii külmas vees peab täiskasvanud inimene vastu maksimaalselt 10 minutit, laps kaotab sellise temperatuuriga vees teadvuse veelgi varem.

Päästeamet kutsub kõiki inimesi üles ettevaatlikkusele ja tähelepanelikkusele veekogudel viibimisel. Palume lapsevanematel rääkida üle hapa jääga seonduvad riskid ning hoida lastel silm. Kui märkate hädalist või vajate ise abi, siis tuleb esimesel võimalusel helistada hädaabi numbril 112.

Jääkaardi leiab kodulehelt veeohutus.ee ning Google'i kaardirakendusest.

Kuidas ohuolukorras käituda?

- Kui jää viibides ilmnevad ohumärgid – jää pragisemine või vajumine, tuleb viivitamatult keharaskus laiali jagada ning lahkuda. Selleks heida kohe käpukile ja mine kiiresti tuldud teed tagasi.

- Kui aga jää pragisedes ette ei hoiata ja juhtud läbi vajuma, tuleb peatada sügavamale vette vajumine. Kukkumise ajal lükka käed laiali ja kalluta ennast tahapoole. Nii takistad enda üleni vee alla vajumist.

- Mida rutem jääaugust välja saad, seda parem, sest külmas vees muutub inimene kiiresti teovõimetuks. Jääaugust välja saamisel on suureks abiks jäänaasklid. Jääle vinna ennast sinna poole, kust tulid.

- Jääle pääsenuna rulli ennast või rooma jääaugust eemale. Kaugemal võid püsti tõusta, et lahkuda jäält tuldud teed pidi kindlale maale ja võimalikult soojadesse oludesse.

Lääne-Nigula Vallavalitsuse tervitab oma kollektiivi uut töötajat

Alates 10. jaanuarist asus Lääne-Nigula Vallavalitsusse tööle uus abivallasekretär-personali-juht Helina Laht.

Helina on sündinud ja põhiliselt elanud Lääne-Nigula vallas. Ta on lõpetanud Tallinna Ülikooli riigiteaduse eriala ning alates eelmise aasta sügisest õpib Tallinna Ülikoolis sotsiaalpedagoogikat.

Töötanud varasemalt müügi- ja turundusvaldkonnas, sekretärina ning juhiabina. Personali-tööd on Helina teinud aastaid.

Avatud suhtlejana ning positiivse ellusuhtumise on Helina valmis võtma vastu uued väljakutsed!

Soovime uuele töötajale edu!

Lääne-Nigula Vallavalitsus

Vabad teenistuskohad Lääne-Nigula Vallavalitsuses

- **Koristaja** Kullamaa Keskkooli kandideerimine kuni 25.01.2022

- **Koolipsühholoog** kandideerimine kuni 31.01.2022

- **Lastekaitse spetsialist** kandideerimine kuni 31.01.2022

Lääne-Nigula valla vabade töökohtade info leiab Eesti Töötukassa kodulehel ja Lääne-Nigula Vallavalitsuse kodulehel www.laenenigula.ee/ vabad-tookohad

KREDEXI KORTERIÜHISTUTE INFOPÄEV

KORTERMAJADE RENOVEERIMINE KREDEXI ABIGA

25. JAANUAR 2022 KELL 17.00-19:00

TAECLA KULTUURIMAJA KINOSAALIS
(HAAPSALU MNT 6, TAECLA ALEVIK, LÄÄNE-NIGULA VALD)

KredEx koostöös Lääne-Nigula Vallavalitsusega kutsub korteriühistute esindajaid osalema infopäeval, kus räägitakse toetustest, laenudest ja käendusest. KredEx jagab infot ühistutele sobivate teenuste, tingimuste, vajalike dokumentide ja ajakava kohta, samuti räägitakse taotluste täitmisest ja esitamisest.

Osalemine on tasuta, vajalik on eelregistreerimine!
Vaata lähemalt
www.laenenigula.ee/infot-korteriuhistutele

Palun tule kohale tervena ja kanna maski. Ruumis viibides ja liikudes jälg, et hoiad teistega vahemaad.

Lisainfo: Jana Toome
KredExi partnersuhete juht +372 5306 4914 jana.toome@kredex.ee

2022. aastal hakkavad kehtima mitmed uued sotsiaalhüvitised

2022. aastal toimuvad mitmed muudatused sotsiaalministeeriumi haldusalas, näiteks rasedus- ja sünnituspuhkus muutub emapuhkuseks.

Rasedus- ja sünnituspuhkus nimeatakse 1. aprillist emapuhkuseks. Sünnitushüvitise asemel hakkab sotsiaalkindlustusamet emadele maksuma vanemahüvitist. Vanemapuhkusest ja -hüvitisest osa on mõeldud individuaalselt emale ja osa isale ning ülejäänud osa vanemate vahel jagamiseks.

Lapsevanematel tekib võimalus kuni kaks kuud olla samal ajal kahekesi vanemapuhkusel ja saada mõlemal samal ajal vanemahüvitist. Sellisel juhul lüheneb vanemahüvitise maksmise koguperiood proportsionaalselt nende päevade võrra, mille eest vanemad said vanemahüvitist samal ajal. Enneaegselt sündinud laste vanematele ning kolmikute ja enamaarvuliste mitmike vanematele tehakse erisus ning vanemahüvitise maksmise koguperioodi ei vähendata rohkem kui 30 päeva. Sellega tagatakse neile peredele lapsega kodus olemise võimalus igal juhul kuni lapse vähemalt 18-kuuseks saamiseni.

Jõustuvad paindlikumad võimalused kombineerida osakoormusega töötamist ja puhkamist ning vanemate hoolduskoormuse jaotamist. Lapsevanem saab edaspidi vanemahüvitist välja võtta ka kalendripäevade kaupa kuni lapse 3-aastaseks samiseni. Seega saab vanem näiteks lapse kõrvalt töötamist osaliselt jätkata, jagades vanemahüvitise pikema perioodi peale või saavad mõlemad vanemad vaheldumisi lapsega kodus olla.

Lapsepuhkust antakse edaspidi mõlemale vanemale eraldi ja lapsepõhiselt, millega laheneb lapsepuhkuse päevade kasutamise probleem kärgperedes.

Mõlemale vanemale tekib oma individuaalne puhkuse ja hüvitise õigus. Ühe lapse kohta on kummalgi võimalik kasutada tasustatud vanemapuhkust 10 päeva kuni lapse 14-aastaseks saamise kalendriaasta lõpuni. Sellega koos tõuseb ka lapsepuhkuse tasu pooleni vanema keskmisest palgast. Üleminek uuele süsteemile toimub 1. aprillist. Puhkust on võimalik kasutada kas ühes osas või päevade kaupa.

Lapsendamispuhkuse ja -hüvitise saamise õiguse laieneb hoolduspere vanematele. Suureneb hoolduspere vanematele makstav toetus. Lapsendajapuhkuse ja lapsendaja vanemahüvitise tingimusi muudetakse nii, et puhkusele ja hüvitisele on õigus kõikidel lapsendajatel ja ka hoolduspere vanematel. Lapsendaja vanemahüvitis on 100% vanema varasemast sissetulekust. 70 päeva pikkust puhkust on võimalik kasutada kas ühes osas või päevade kaupa ja seda mõlema vanema või hoolduspere vanema vahel jagada. Lisaks suureneb seoses alampalga tõusuga ka hoolduspere vanematele makstava toetuse alammäär, mis on edaspidi 327 eurot kuus lapse kohta.

Suuremat hambaravihüvitist hakkavad saama ka töötud ja toimetulekutoetuse saajad, tasuta hambaravi laieneb vähipatsientidele. Ortodontilist ravi võimaldatakse edaspidi ka 19-aastastele ja vanematele patsientidele, kellel on huule-suulaelõhe või muud näo-lõualuusiüsteemi kaasasündinud vääringud ja harvikaigused, mis vajavad ravi hilisemas vanuses. Alla 19-aastastele on Eestis hambaravi jätkuvalt tasuta.

Töötasu alammäär tõuseb 654 euron, tunnitasu 3,86 euron. Tegemist on töötasuga, mille töötaja peab minimaalselt saama täistööajaga töötades. Töötasu alammäära tõus on 70 eurot, viimase 10 aasta suurim.

Suureneb ajutise töötamise (tööampsude) töötasu lubatud maksimumsuurus, mis võib 2022. aastal olla kuni 261,6 eurot kuus, ilma et selle arvelt väheneks töötuskindlustushüvitis. Suureneb ka töövõimetoetus, aga selle täpne suurus selgub alles I kvartali lõpus, kui toimub sotsiaalmaksuga indekseerimine.

Tõusevad vanadus- ja rahvapension, samuti üksi elava pensionäri toetus. 1. aprilli indekseerimisega tõuseb pension ligi 38 eurot, mis teeb keskmise vanaduspensioni suuruseks 591 eurot. Tõuseb ka üksi elava pensionäri toetus seniselt 115 eurolt 200 euron. Seda makstakse oktoobris neile pensionäridele, kes elavad rahvastikuregistri andmetel üksi ja kelle igakuine kättesaadav pension on väiksem kui 1,2-kordne statistikaameti avaldatav Eesti keskmine vanaduspension, mis 2022. aastal on 669 eurot.

Alates 1. maist on kavas käivitada vaktsiinikindlustus. Sotsiaalministeeriumis valmis eelnohu, millega on kavas käivitada patsiendi- ja vaktsiinikindlustus. Vaktsiinikindlustus on toeks inimesele, kellel on vaktsineerimise järel esinenud haruldane, kuid tõsine kõrvaltoime. Loodava süsteemi eesmärk on julgustada inimesi vaktsineerima, kaitstes seeläbi ennast ja teisi ohtlike nakkushaiguste eest. Esimeses etapis on kavas hüvitada tagasiulatuvalt COVID-19 vaktsiinide põhjustatud kahjujuhtumid. Kui riigikogu jõuab seaduse õigeaegselt vastu võtta, käivitub tuleva aasta 1. mail vaktsiinikindlustus.

Uued ja paremad teenused. Töötajad saavad õiguse taotleda paindlikke töö- ja eraeluga seotud tingimusi. Alates 1. aprillist saavad kõik töötajad õiguse küsida tööandjalt töö- ja pereelu ühitamise võimalusi. Töötaja taotlusele peab tööandja mõistliku aja jooksul reageerima. See, et töötaja taotleb töö- ja pereelu ühitamise võimalusi, ei tohi anda alust temaga töösuhte lõpetamiseks.

Riik hakkab tulevast aastast rahastama mitmeid uusi tervishoiuteenuseid, meditsiiniseadmeid ja ravimeid. Riskirühmadele hakatakse hüvitama ka COVID-19 suukaudseid ravimeid koduseks raviks. Diagnostikamis- ja ravivõimalused paranevad nii onkoloogias, hematoloogias, neuroloogias, kardioloogias, kirurgias, uroloogias, depressiooniravis kui ka haavaravis. Haigekassa meditsiiniseadmete loetelu täieneb tulevast aastast 566 uue meditsiiniseadmega. Lisaks muutuvad

vajalikud seadmed paljudele inimestele ka rahaliselt kättesaadavamaks, kuna mitmete tooterühmade hüvitamine tõuseb 90%-ni piirhinnast. Märkimisväärselt paraneb diabeetikutele veresuhkru kontrolliks vajalike meditsiiniseadmete kättesaadavus. Seoses uute haigla- ja retseptiravimite lisamisega soodusravimite loetellu paraneb ravimite kättesaadavus ning arstide ja patsientide valikuvõimalus leida soodsam ja sobivaim raviviis. 100% hüvitatavate ravimite loetellu lisanduvad COVID-19 ravimid riskirühma patsientidele.

Haiglates tekib võimalus valmistada ja kasutada erandkorras uudeid ravimeid. Jaanuaris jõustub nn ravimivalmistamise haiglaerand, millega haiglatel tekib võimalus valmistada ja kasutada erandkorras uudeid ravimeid. Haiglaerand on uude ravimi erandkorras valmistamine ja kasutamine Eestis eriarsti individuaalse tellimuse alusel ja kutsealasel vastutusel konkreetse patsiendi raviks haiglas. Haiglaerandi korras võib ravimit valmistada, kui patsiendi senised ravivõimalused on ammendunud, ravimi kasutamine on meditsiiniliselt põhjendatud ja ravimi kohta on olemas piisavalt teadusandmeid, mis lubavad eeldada, et ravimist saadav kasu ületab ravimi kasutamisega kaasnevad riskid. Muudatus võimaldab pakkuda patsientidele ravivõimalusi, mis ei olnud seni kättesaadavad.

Tervise Arengu Instituut hakkab katsetama Seikluste Laegast. Seikluste Laegas on laste tervisliku eluviisi kujundamise teaduspõhine sekkumisprogramm, kuhu kaasatakse lapsevanemaid. See on suunatud 4-6-aastaste laste tervislike toimumis- ja liikumisharjumuste kujundamisele. Seikluste Laegas aitab lasteaiategevusse järjepidevalt ja mõtestatult põimida nelja käitumisharjumust: tervislikku toitumist, vee joomist, piisavat liikumist ja istumisaja vähendamist. 2022/2023 õppeaastal on kavas katsetada sekkumisprogrammi kuni kümnes lasteaias.

Omavalitsused saavad kohustuse elanike andmete uuendamiseks 14 päeva jooksul, mis võimaldab muuta

täisautomaatseks üksielava pensionäri toetuse maksmise ja kaotaks igaaastase kohustuse hooldekodu elanikel oma elukoha tõendi esitamiseks.

Aasta jooksul jõustuvad sotsiaalhoolekande seaduse muudatused võimaldavad lõplikult automatiseerida üksi elava pensionäri toetuse väljamaksmise ja lõpetada hooldekodus elavatelt inimestelt igaaastaselt tõendi küsimise hooldekodus elamise kohta. Selleks viiakse sisse sotsiaalkindlustuse infosüsteemi nõue, mille kohaselt peavad KOV-d esitama seal elavate inimeste andmeid 14 päeva jooksul seal elama asumisest või sealt lahkumisest.

Alates 1. septembrist hakkab sotsiaalkindlustusamet pakkuma riiklikku perelepituse teenust, mis võimaldab lahku läinud või lahku minevatel vanematel jõuda oma lapse edasise elukorralduse osas kokkuleppele Perelepituses on võimalik kokku leppida, kuidas toimub lapse ja vanemate suhtlemine pärast lahku minekut ning leppida kokku lapse ülalpidamises. Lisaks suunatakse edaspidi perelepitusse üldjuhul kõik lapsevanemad, kes esitavad kohtusse avalduse lapsega suhtlemise korra määramiseks. Perelepitusse ei saa kohustuslikus korras suunata peresid, kus on esinenud lähisuhtevägivalda, küll aga on spetsiaalse väljaõppega perelepitajad valmis ka selliseid peresid vastu võtma, kui pere seda soovib. Riiklik perelepitusteenus on tasuta.

Väärkoheldud laste paremaks abistamiseks avatakse lastemaja ka Lääne-Eestis. Aasta teisel poolel avab sotsiaalkindlustusamet Lääne-Eestis lastemaja. Lastemaja on lapsesõbralik koht seksuaalselt väärkoheldud või selle kahtlusega laste abistamiseks, kus lapse heaolu nimel tegutsevad koos erinevad spetsialistid, nagu lastekaitsetöötaja, politsei, prokurör, arst, psühholoog jt. Praegu asuvad lastemajad Tallinnas, Tartus ja Jõhvis, kuid abi saavad vajaduse korral kõik lapsed elukohast sõltumata.

Lähemalt saab kõigist muudatustest lugeda Sotsiaalministeeriumi kodulehelt www.sm.ee.

Lumetõrje 2021-2022 talveperioodil

Lääne-Nigula valla territooriumil tegelevad lumetõrjega järgmised ettevõtted:

- Taebla alevik, Turvalepa, Nigula, Kadarpiku, Kedre, Leediküla, Pälli, Kirimäe, Nihka, Koela, Tagavere – OÜ Servik – Marko Siilmann, +372 5663 3519 ja Ivar Moroz +372 5697 5216;
- Allikmaa küla ning üle viadukti olev osa Luigu külast ja Palivere alevik – Kortle OÜ, Kalle Kiisa, +372 5344 2193
- Võntküla, Vidruka, Väänla, Luigu, Jalukse, Keedika, Seljaküla, Kirna ja Kaasiku kant – Osaühing Pullmullikas, juhatause liige Hardi Rehkal, +372 515 8237;
- Saunja, Kärbla, Linnamäe, Salajõe, Ingküla, Niibi, Auaste, Ugla, Oru, Auaste, Vedra, Mõisaküla ja Soolu küla – OÜ Norwich Ehitus, juhatause liige Janek Loorens, +372 5646 1410
- Risti alevik, Kuke, Rehemäe, Jaakna, Rõuma, Piirsalu ja Kuijõe küla – OÜ Pumi, juhataja Anton Martin, +372 511 0101;
- Nõva ja Variku piirkond – Kementrans OÜ,

juhataja Tõnu Toime, +372 506 1350;

- Martna-Oonga-Tammiku piirkond – OÜ Viljatare, juhataja Arvo Ninn, +372 506 7521;
- Rõude – Kasari piirkond – Kesküla Põllumajandusühistu, juhataja Marge Kanna, +372 5349 0867;
- Kullamaa, Koluverre, Leila ja Kalju piirkond – Arvo Tiits, +372 5647 2620
- Kullametsa, Silla, Jõgisoo, Päre, Üdruma piirkond – Jaan Kuusik, +372 5629 3631
- Liivi, Mõrdu, Patsu, Ubasalu piirkond – Jaan Jalakas, +372 518 7429
- Nõmmküla piirkond – FIE Paul Pigul, Rätsepa talu, Palul Pigul, +372 5690 0750;
- Pürksi, Sutlepa ja Riguldi piirkond – OÜ Warren Safety, esindaja Aive Sakkius, +372 5190 1421

Lumelükkamise põhimõtted on samad, mis varasematel aastatel, teed peavad olema lahti lükatud iga majapidamise väravani, kuhu tehnikaga ligi pääseb. Lund hakatakse lükkama, kui lume paksus on 8 cm tänavatel ja 10 cm teedel.

Koduüesid ja krundi siseseid teid vald ei lükka. See on iga inimese ja lükkaja omavahelise kokkuleppe küsimus.

Kortermajade kinnistud ja kinnistusesed teed (majaesised) on ühistute või majavaldajate puhastada. Vallal ei ole midagi selle vastu, kui lükatakse hädasolijate õued lumest puhtaks. See saab olema aga teises järjekorras. Esmajärjekorras lükatakse lumest puhtaks koolibussi marsruut, bussipeatused, üldkasutatavad teed ja tänavad, üldkasutatavate hoonete juurdepääsud (koolid, lasteaiad, kauplused jne.)

Palve maaomanikele. Kui teie maad ja metsad piirnevad teedega siis raiuge vähemalt 2 meetri laiselt, mõlemalt poolt teed, teeääred võsast ja puudest puhtaks. See on seadusest tulenev nõue ja kohustus. Kui tehnika ei mahu lund lükkama siis jääb lumi lükkamata. Kui tekkib olukord, et vald peab teeääri puhastama, siis maaomanike eraldi teavitama ei hakata.

Materjal, ladustatakse teeäärde ja omaniku kohus on see ära koristada.

Seoses osavaldade moodustamisega võivad koordinaatorid muutuda, jälgige jooksvat informatsiooni.

Vallapoolsed koordinaatorid:

Linnamäe osavald, Taebla osavald, Palivere osavald, Risti osavald, teede- ja kommunaalnõunik **Olev Peetris +372 504 9561;**

Martna osavald, haldur **Enno Heinaste, +372 517 9834;**

Nõva osavald, osavalavanem **Aivi Heinleht, +372 529 9364;**

Noarootsi osavald, osavallavanem **Aivo Hirmo, +372 509 6190;**

Kullamaa osavald, majandusjuhataja **Jaanis Samberk, +372 5656 8373.**

Jõulunädal Noarootsi Koolis

Maire Uusen

Noarootsi Kooli huvijuht

Enne jõulupuhkusele minekut toimus Noarootsi Koolis jõulunädal, mis sai alguse luutsinapäeva ehk püha Lucia mälestuspäeva tähistamisega 13.detsembril. Rootsi kombe kohaselt tuleb see meelde valguse võitu pimeduse üle ning tähistab jõuluaja algust. Luciapäeva kommete hulka kuulub Luciarongkäik, kus kõnnivad valgesse maani üripidesse riietatud tüdrukud, küünlad käes. Eesotsas käib "Lucia", kellel on küünlapärg peas. Traditsiooniliselt laudakse Lucia-laulu ning jõululaule. Kombeks on pakkuda ka safranisaiakesti, mida õpilased ise koos õpetaja Tiina Järve ning kooli koka Anneli Repponeniga valmistasid. Järgmisel päeval oli üleskutse kõigile õpilastele ja töötajatele tulla kooli jõuluteemalise riietuse või mõne muu jõuludetailiga – olgu selleks siis päkapikumüts, põdrasarved või kuusekard. Samal päeval toimus kooli võimlas suure vahetunni ajal ka päkapikudisko, kus kõik soovijad said kaasa lüüa „Just in dance“ jõuluteemaliste tantsuvideote järele tantsimises. Kuna oleme kool, kus igasugune liikumine on au sees, tekkis mõte, et teisipäevased pikad

vahetunnid võiksidki jääda tantsimise jaoks. Idee selleks tuli aga hoopis lastevanematelt. Suur aitäh hea mõtte eest Sarah ja Siiri!

Kolmas päev oli aga saginat täis, sest käisid ettevalmistused õhtuse jõulupeo ning esimese Noarootsi Põhikooli muusikali „Valus valgus“ lavale toomiseks. Suur tänu lavastajale ning idee autorile Ülle Schönbergile, muusikaõpetajatele, tublidele õpilastele ning kõigile teistele, kelle abiga muusikal teoks sai! Ning täname ka Jõuluvana, kes oli otsustanud Noarootsi Kooli jõulupidu külastada!

Et lisaks jõulumeeleolule ka pisut jõululõhna kooli saada, kutsusime nelja-päeval appi lapsevanem Juunika Ööpiku, kes koos laste ja kooli köögitootajatega isetehtud taignast imemaitsvaid piparkooke küpsetas ning neid glasuuridega kaunistada aitas. Rõõmu oli palju ning jahu jagus ka kooli koridori põrandatele ning küpsetajate riietele!

Jõulunädala viimane päev algas pühalikult. Kogu koolipere võttis osa jõuluhommikust Noarootsi Püha Kattariina kirikus, kus õpilased esinesid jõululauludega ning sõna võttis ka EELK Misjonikeskuse noortetöö juht Joel Reinaru. Kirikust kooli tulles ootas kõiki õpilasi ja koolitöötajaid kaetud laud jõulutoitudega.

Kuidas jõudis lavale Noarootsi Kooli esimene muusikal „Valus valgus“

Maire Uusen

Noarootsi Kooli huvijuht

Oktoobri keskel tekkis idee, et koolil võiks jõuludeks valmida üks tore näidend-muusikal. Kuid kes oleks valmis nii kiiresti reageerima, stsenariumi kirjutama ning selle ka ellu viima?

Tekkis mõte pöörduda Pürksi Kultuurimaja juhataja Ülle Schönbergi poole, kes on varemgi põnevaid muusikale loonud. Kuna Ülle on aga väga paljude tegevustega hõivatud, tundus esmalt utoopiline, et ta jõuaks tegeleda nii suure projektiga, mis vajab proove, lavakujundust ja kõike muud sinna juurde kuuluvat. Otsustasime siiski, et helistame talle – halvim, mis saab juhtuda on see, et meile vastatakse eitavalt. Kui aga Ülle telefoni vastu võttis, jäi mulje, nagu ta oleks

juba ammu oodanud, millal Noarootsi Kool tema poole selle küsimusega pöördub. Edasi käis kõik väga kiiresti ning järgnevalt kommentaar ka Üllelt endalt: „Muusikali kirjutamise üleskutse tuli kooli poolt ja kandvaks teemaks valisime Hea Kooli Kokkuleppe väärtused - hoolimine, sõbralikkus, kiusust vaba olemine.

Koolis oli parasjagu stiilinädal ja kultuurimajas käisid ettevalmistused õhtuseks Halloweeni peoks ning olin saalis koos korraldajatega. Ühel hetkel istus Rihhard klaveri taha ja hakkas mängima, need olid kurvad akordid ja nagu selgus, tema enda looming. Hops! ja need akordid hakkasid helisema ka minu peas ning lugu poisist, kes ei leia rõõmsaid noote ega innustust, sai rollikuju muusikalis, millest tollel hetkel ei olnud ridagi paberil. Ja kohe leidsin ka teise peategelase klaveri kõrvalt, nimelt Minna Matilda, kes oli juba ammu silma jäänud oma muusikaliste oskuste poolest.

Avaldasin neile oma plaani, mis rõõmuhõisetega vastu võeti. Ja nii see

kahe õrna hinge story hakkas sündima. Ja kuna tundsin hästi ka Minna ema, oli mul kindel plaan ka tema lavale tuua. Kui olin talle saatnud esimesed tekstid, tuli jaatav vastus ka tema poolt.

Valisin etenduse laulud välja ja palusin abi muusikaõpetajatelt ning vaatamata kiirele ja samas ka keerulisele ajale, jõudsid nad lastele laulud selgeks õpetada, mille üle siiralt tänulik olen! Kogu see protsess oli kui Ameerika mägedes sõit, kuid see tõi meile nii palju siiraid hetki üksteisega rääkides, arutledes, uuesti ja uuesti mõnda situatsiooni läbi mängides, lavanärvist rääkimata...

Kuidas edasi? Missugune saab olema järgmine lugu, hetkel veel ei tea! Ilmselt on see juba kusagil mõtetes ringlemas, tuleb see vaid niiõelda kinni püüda!“

Ja nii see ongi! Koostöö Ülle, õpilaste ning muusikaõpetajatega oli nii hea, et kindlasti plaanime juba varsti uut muusikali!

Kadrid lükkasid uuele rahvakalendrisarjale hoo sisse

Anneli Aken

Palivere põhikooli õpetaja

Palivere põhikoolis ei käinud seekord kadripäeval külas kadrisandid. Kadrid küll, aga sandid polnud nemad mitte, olid täiesti terved naised. Nimelt kutsusime külla 25. novembri nimepäevalisi.

Kõige noorematega mängis Riina Leppmaa, muusikatunde viis läbi Kadri Lepik ja liikumistunde Kairi Korpe. Karin Mägi õpetas 8. klassile, kuidas valmistada poolmaske. Üks popimaid külalisi oli kindlasti Kadri Zimmer – kuigi tund jahindusest ja loomadest oli ette nähtud 7. klassile, kogunes õpilaste parv tema ümber juba kooli sisenedes, sest mitte iga päev ei tulda kooli jäne- stega, rääkimata seast. Kuigi Diana Otsal Palivere raamatukogust polnud parasjagu nimepäev, oli ta vaieldamatult kõige pädevam inimene korraldama viktoriine ja nuputamisülesandeid 3.-4. klassidele.

6. ja 9. klasside ühiskonnaõpetuse tund oli aga tõeline lõiming päriseluga. Nimelt on Palivere õpilasesindus algatanud rulapargi ehitamise projekti ning kogub praegu koolirahvalt kavandeid. Vallavolikogu liige Kadri Lukk õpetas argumenteerimise kunsti – kuidas oma projekti volikogu ees esitlema ja seisukohti kaitsma peaks, olles valmis väga erinevateks küsimusteks ning vastasseisuks. Õpilasesinduse juht, Lääne-Nigula noortevolikogu liige Helen Carmel Boyers ja Kristo Söderholm 9. klassist tulid esimese ehmatuse kohta oma ülesandega kenasti toime, aga argumenteerimist ja projektikirjutamist peab veel kõvasti harjutama.

Endine paliverekas, praegu Haapsalu Noorte Huvikeskuses töötav Katrin Nuuter, kes kadripäeval isolatsioonis pidi olema, tegi oma külalistunnid detsembris. 2. klass õppis piparkoogikaunistamise nippe – miks isetehtud glasuur on parem kui poest ostetud ning kui tähtis on glasuuri puhul just selle õige paksus.

Kavatseme vahvat kadripäevatraditsiooni jätkata ning kutsuda külalisõpetajaid ka teistel inimesenimelistel rahvakalendri tähtpäevadel. Jaanuaris-veebruaries on neid üsna mitu – alates Tõnisest ja lõpetades Madisega, sekka Tanjad ja Tiinad, pange end valmis!

Lasteaiakohta taotle ARNOs

Piia Palge-Lepik

Haridusspetsialist

Eelmisel aastal võeti Lääne-Nigula vallas kasutusele haridusteenuste haldamissüsteem ARNO. Selle keskkonna kaudu käib lasteaia kohta taotluse esitamine, tühistamine, muutmine, ja ka koha kasutamise lõpetamine.

Taotluste järjestamisel arvestatakse taotluse esitamise kuupäeva. Lapsevanem võib taotluse esitada kohe, kui lapsel on olemas isikukood. Lääne-Nigula munitsipaallasteaedade teeninduspiirkonnaks on Lääne-Nigula valla territoorium.

Lääne-Nigula vallas on 8 lasteaeda – neist 6 on iseseisvad asutused ja kaks lasteaeda tegutsevad ühendatud lasteaed-koolina. Lasteaiaotit on valla lasteaedades käivatele Lääne-Nigula lastele tasuta.

Vaba lasteaia kohta pakkumine saadetakse lapsevanemale ARNOst e-posti teel, seepärast on vanemal oluline kontaktandmed üle vaadata. Vastavalt määrusele „Lääne-Nigula valla koolieelsetesse lasteasutustesse

laste vastuvõtu ja sealt väljaarvamise tingimused ja kord“ võetakse lasteaeda lapsi, kes on vähemalt 1 aasta ja 6 kuu vanused.

Soovi korral saab vanem ARNOs lasteaia kasutamise algusaega ja lasteaiaaalistust muuta. Soovieelistuste muutmisel ei muutu lapse koht järjekorras. Kui piirkonna lasteaias ei ole lapse jaoks sobivat kohta, pakutakse võimalusel kohta mõnes teises valla lasteasutuses. Asenduskoha vastuvõtmisel säilib järjekord vanema soovitud lasteaia.

Teistes omavalitsustes elavaid lapsi võetakse Lääne-Nigula valla lasteaedadesse juhul, kui lasteaia on vabu kohti.

Rühmade komplekteerimine

Haridusosakond komplekteerib rühmad uueks õppeaastaks koostöös lasteaia direktoriga maikuus, järjekorras registreeritud avalduste alusel.

Foto Nele Maide

Lasteasutusse koha eraldamisest järgmiseks õppeaastaks teavitab haridusosakond vanemat hiljemalt **2. juuniks**. Vanem teavitab haridusosakonda koha vastuvõtmisest, edasilükkamisest või loobumisest hiljemalt **13. juuniks**.

Lisainfo ja taotlemine <https://www.laenenigula.ee/lasteaia>

Eesti Lastekirjanduse Keskus

Eesti Lastekirjanduse Keskus kutsub 6–13-aastaseid lugejaid valima Nukitsa konkursil oma lemmikkirjanikku ja -illustraatorit. Hääletada saab 6. jaanuarist kuni 23. veebruarini 2022 nii raamatukogudes üle Eesti kui Eesti Lastekirjanduse keskuse veebilehel.

Nukitsa konkurss on Eesti Lastekirjanduse Keskuse lugejaküsitlus, mis toimub iga kahe aasta järel ning leiab aset juba 16. korda.

Ettevõtmise eesmärgiks on väärtustada lasteraamatuid, populariseerida lugemist ning tunnustada meie lasteraamatute autoreid ja kirjastajaid. Konkursil annavad viimase kahe aasta algupärastele lasteraamatutele tagasisidet noored kirjanussõbrad ise.

Lapsed saavad hääletada autorite poolt, kes avaldasid 2020. ja 2021. aasta jooksul algupärase lasteraamatu. Et kahe aasta jooksul ilmunud teoste hulk on suur, on lugejatele abiks eelnevalt kitsendatud nimekiri, millesse valiti sada raamatut.

Lastekirjanduse keskuse direktor Triin Soone sõnul on võit Nukitsa konkursil üks valdkonna hinnatu- maid tunnustusi, sest auhinna saajad valivad välja lapsed ise. „Rõõm on tõdeda, et meie lastekirjandus elab parimaid aegu – aastas ilmub mitusada omamaist lasteraamatut, mille seast leiab häid jutu- ja pildiraamatuid väga erinevale vanusele, huvile ja ka lugemisoskusele. Seega on konkursi sõel tihe. Et konkurss

oleks lastele siiski hoomatav ja hääletamine jõukohane, valivad lapsed oma lemmikuid 100 raamatu seast,” lisas Soone. Kõrvale jäid kordu- strükid, väikese levikuga ning vähest lugejate tähelepanu pälvinud raamatud. Samuti jõudis igast sarjast nimekirja vaid üks osa.

Võitjad kuulutatakse välja auhin- napeol, mis toimub 2. aprillil 2022 lastekirjanduse keskuses. Võimaluse korral kutsutakse peole ka hääletuses osalenud lapsi üle Eesti ning neil on võimalik oma lemmikau-

toritega kohtuda. Enim hääli saanud kirjanik ja illustraator saavad auhin- naks Nukitsa pronkskuju ja rahalise preemia.

Nukitsa konkursi korraldab Eesti Lastekirjanduse Keskus iga kahe aas- ta tagant alates 1992. aastast. Varasemate laurea- tite hulka kuulu- vad näiteks kirjanikud Ilmar Tomusk, Andrus Kivirähk, Kristiina Kass ning kunstnikud Hillar Mets, Heiki Ernits, Edgar Valter jt. Uuri lisa lastekirjanduse keskuse ko- duleheküljelt.

Säravast PaliverEST detsembris

Kuusik sulab hõbepajuga kokku.

Udu kustutab vähehaaval

piiri järve ja heinamaa vahelt.

Kodu on midagi, mis tärkab,

kasvab ja külib seemneid

igasse tuulde.

Kodu on midagi, mille piirid

uni nihutab iga öösi ise paika,

kodu on midagi, mille

iga päev mesilased ja tuul

toovad siia nõlvale tagasi.

Jaan Kaplinski

Hea Palivere rahvas!

Meil oli väga suur rõõm näha teid siin endises, praeguses ja tulevases kodus. Aitäh, et tulite meiega koos imelisi jõulutulesid süütama ja üksteisele rahu-likku advendiaega soovima neil kõigil neljal advendipühapäeval! Eriline tänu läheb Ando Reinesbergile Uuskülast, kes sel aastal meile jõulukuuse annetas! Samuti täname Palivere vägevaid poisse, kes seda kuuske paigaldasid ja transportisid, ning ägedaid tüdrukuid, kes aitasid ehtida. Ühtlasi meie oma kohalikku muusikakollektiivi ja taustajõudusid glögi valmistamisel. Suur aitäh Teile kõigile: Ülle Matto, Andrus Eilpuu, Heinart Tabri, Urve Tabri, Ardi Väiko, Reimo Väiko, Kalle Kiisa, Reelika Söderholm, Andrei Vdovin, Henrik Eilpuu, Viive Eilpuu, Kaie Krüüts, Lily Kivisild, Toomas Peterson, Tiiu Lukk, Juhan Lukk, Remi Neitsov.

Rõõm oli näha ka toredaid päkapikke säraküünalde ja šokolaadimedallitega jooksmas ning veel põnevam hinnata joonistusvõistluse "Luurav päkapikk PaliverEST" töid. Luuramise kategooria eriauhinna sai Riko Romet Koit. Päkapiku kategooria Daisy Gavrilova. Palivere kategooria eriauhind Heily emme abiga. Publiku lemmik Romet Martin. Suurim pildi joonistas Urve Tabri (Paliveres tegutsevate päkapikkude elukoha kaart). Pisima pildi Hanna Elise Eilpuu (päkapiku postkaart). Soovime ära märkida ka teised tublid osalejad: Mirtel Kallau emmega, Laura Luhtaru, Lisandra Kollo, Keiti Koit, Leo Mander. Saadame tervitussõnad ka toredale Jõulumees Juurisele, kes taaskord Palivere lapsi jõululaupäeval rõõmustas! Palivere Aleviseitsi rõõmustas väga kohalike aktiivne osavõtt. Uute põnevate kohtumisteni!

Kajar Kalamees
Kai Sikemäe
Kadri Lukk

„Imelised aastad“ alustab koolitusprogrammiga Taebla Lasteaias

Lääne-Nigula Vallavalitsus koostöös Tervise Arengu Instituudiga kutsub 2-8 aastaste lastevanemaid osalema vanemlusprogrammis „Imelised aastad“.

Vanemlusprogramm „Imelised aastad“ sobib 2-8-aastaste lastevanematele, kes soovivad saada vastuseid lapse kasvatamisel tekkinud küsimustele ja õppida, kuidas paremini toime tulla. Samuti nendele vanematele, kelle lastel on esmased käitumisprobleemid, nt kohatine agressiivne käitumine, hüperaktiivsuse ilmingud, hajutatud tähelepanuvõime, valetamine, sõnakuulmatus jne.

Programmi on oodatud nii lapsevanemad kui ka vanavanemad ja teised last kasvatavad täiskasvanud.

Programmis õpitakse kuidas kehtestada tõhusalt piire ja reegleid, kuidas last julgustada ja tunnustada, kuidas õpetada last tugevate tunnetega toime tulema, kuidas arendada last mängu abil, kuidas lahendada konflikte ning kuidas tulla toime stressiga.

Koolitus toimub Taebla Lasteaias alates 01.02.2022, kord nädalas teisipäeva õhtuti 2-2,5 tundi, kokku 16 korda.

Kohapeale on organiseeritud lastehoid ja pakutakse süüa. Koolitusemaksumus perele on 50 eurot ning registreerimiseks palume võtta ühendust Lääne-Nigula Vallavalitsuse lastekaitse spetsialistiga (5292463, lisett.randlepp@laanenigula.ee).

Hea lapsevanem!

Kas sinul on vahel 2–8-aastase lapse kasvatamisega keeruline toime tulla?

Osale koolitusprogrammis

IMELISED AASTAD

ANNAME PRAKTILIST JA PÄRISLT TOIMIVAT NÕU, KUIDAS:

- kehtestada lapsele piire ja reegleid
- last julgustada ja kiita
- õpetada lapsele tunnetega toimetulemist
- lahendada konflikte
- stressiga toime tulla

KORRALDATUD LAPSEHOID
VAHEAJAL KERGE EINE

Millal:

Esimene kohtumine
01.02.2022

Kus:

Taebla Lasteaias

Kontakt:

Registreerimine
ja lisainfo
5292463

Loe programmi kohta:
tarkvanem.ee/imelisedaastad

tark
vanem

tai
Tervise
Arengu
Instituut

Osalemiseks on vajalik covid-tõendi olemasolu.

Lisainfo koolituse kohta on leitav: <https://tarkvanem.ee/koolitused/imelised-aastad/>.

TOPO-ROPO

AUTOR
HELJO MÄND
LAVASTAJA
KARL SAKRITS
KUNSTNIK
ELE KRUSELL
HELIKUNSTNIK
VILLEM ROOTALU

16. VEEBRIAARIL
KELL 10.30
ORU KULTUURISAALIS

LAVAL
MIHKEL TIKERPALU

PILETID HINNAGA 5 EUR SAADAVAD FIENTAS
JA ENNE ÜRITUSE ALGUST KOHAPEAL
LISAINFO FACEBOOKIS ORU KULTUURISAALI LEHEL

INFO JA GRUPIBRONEERINGUD KADI@LAS.EE VÕI 56248565

ORU KULTUURISAALIS
KOLMAPÄEV, 16.02.2022 KELL 19

ISAL ON PLAAN
LAULUDE JA GRAAFIKUTENA

Piletid hinnaga 12 eur
saadaval Fientas

Lisainfo Facebookis
Oru kultuurisaali lehel

Meie juurest leiad abi! Leia meid üles!

Tel (24/7 tasuta): 116 006

Välismaalt helistades +372 614 7393

E-post: kriisiabi@sotsiaalkindlustusamet.ee

Inimkaubanduse ennetamise nõuandeliin

+ 372 660 7320

Vägivallast loobumise tugiliin +372 660 6077

Vaimse tervise tugiliin + 372 660 4500 (liin avatud 10-24)

Pakume oma abi kõikjal üle Eesti tasuta. Leia interaktiivselt kaardilt lähim ohvriabi töötaja, naiste tugikeskus või seksuaalvägivalda kriisiaabikeskus.

OHVRIABI KRIISI-TELEFON 116 006
JAGA OMA MURET

24/7 116006

WWW.PALUNABI.EE

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Alanud aasta Kullamaa kultuurikalendri mõningate märksõnade ülevaadet alustaksin aegadetaguse meenutusega.

Meie maarahva suurimaks seltskondlikuks sündmuseks oli sajandeid laot. Kullamaa rahvale algas uus aasta noil kaugetel aegadel näärilaadaga, mida peeti 17. ja 18. jaanuaril Koluvere mõisale kuulunud Jõgeva kõrtsi esisel platsil. Hamburgi lähedal sündinud ja 1792.a. Tallinna elama asunud trükkal Johann Hermann Gressel kirjutab oma 1814. a. rahvakalendris, et alanud aasta näärilkuu 17-18 kuupäeval toimub Kullamaa kihelkonnas Jõgeva kõrtsi esisel platsil suur uue-aasta laot. Näärilaada traditsioon kestis järjepidevalt 126 a. kuni 1940.a. Sellest kohalikust tähtsündmusest on tänaseni säilinud mitmed laada lorilaulud, Jõgeva kõrtsihoone varemed ja vanavanemate mälestused, kuidas Eesti Vabariigi aegsetel näärilaatade kauplemise ja laadamelu juurde kuulus alati nimekate tsirkuseartistide esinemine ja kohal olevat olnud ka kuulus lõvi Zappik on pärit Kullamaalt.

2022. a. Kullamaa kultuurikalendrit sirvides võiks põgusalt peatuda mõningatel olulistel sündmustel.

Jaanikuu esimesel nädalavahetusel toimuval traditsioonilisel kunsti- ja muusikapeol „Helisev Kullamaa“ tähistame mitme tähtpäeva kõrval ka Eestimaa kuulsaima sepa Karl Bleimanni 200. sünniaastapäeva. Toimuvad näitused ja kontserdid, kus esitusele tuleb ka kuulsale sepale pühendatud Tiit Pauluse komponeeritud Bleimanni polka. Juulikuu esimesel nädalal toimub teine Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suvekursus noortele vaskpillimängijatele. Peale päevaseid õpitubasid, mida viivad läbi ERSO juhtivad solistid ja Muusikaakadeemia õppejõud, täidab õhtuid kõrgetasemelised kontserdid, põnevad kohtumised ja särav vaskpillimuusika lummas Kullamaad.

Kirjasõna huvilised teadku, et töösse on läinud kahe Kullamaa päritoluga väljapaistva lennundustegelase Alexander Liwentaali ja Ulrich Brasche elukäiku kajastava raamatu eesti keelde tõlkimine. Šveitsi lennundusajaloolase Jean-Claude Cailliezi poolt koostatud Liwentaali eluloo raamatu eestikeelne tõlge saab olema tõhus peatükk meie kultuuriloole. Kulla-

Karl Bleimanni mälestuskivi avamine 3. juunil 2007.a.

Ulrich Brasche tütar Rhona abikaasaga Kullamaal suvel 2015.a.

maal sündinud eesti lennunduse pioneeri Ulrich Brasche tütre Rhona 285 lk trükkis oma isast ja vanavanematest, mis ilmus 2015.a. ingliskeelse-na, pakub tõlgituna eestikeelsele lugejale palju

avastamisrõõmu. Olgu mainitud, et Ulrichi tütar oli noorim laps, kes kunagi on Eestis lennanud. Isa oli ta mõni päev peale sündi lennukiga koju Viljandisse toonud.

Veel üks vähetuntud fakt seoses Braschede ja Kullamaaga. Ulrichi vanaisa Johannes oli kauaaegne Tallinna Kaarli koguduse õpetaja. Selle tegusa mehe ettevõtmiste hulka kuulub ka kirikule Johann Köleri kuulsale freskomaali „Tulge minu juurde kõik.“ tellimise ja teostamise aeg. Freskomaal on maalitud kiriku seinast paarikümne sentimeetri kaugusel asuvale jämekrohviga kaetud koorikule. Selle väga olulise krohvimistö teostaja oli aga Kullamaalt pärit meister Jüri Kilkohv. Tore tõdemus!

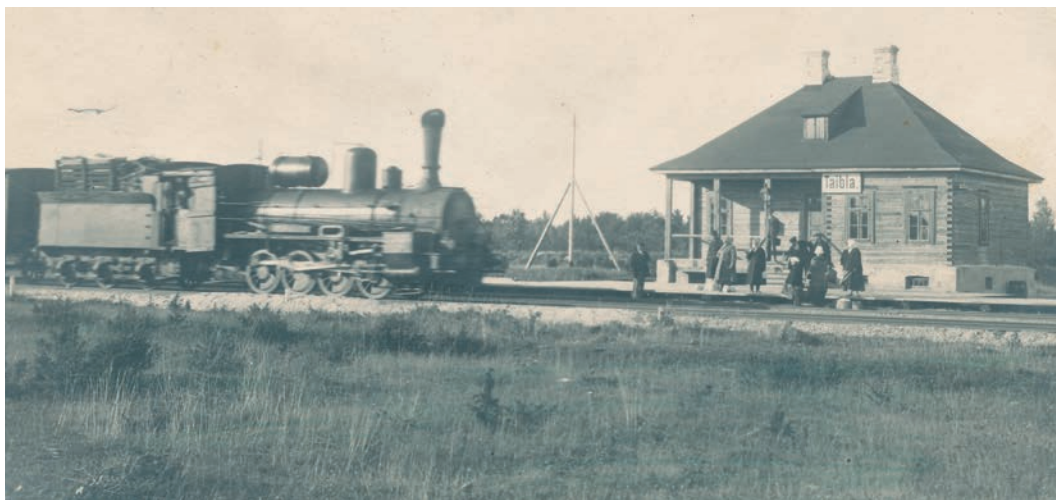
Veel oleks teatada, et kohe on tulemas järg Kullamaa muusikasalvestustele. Plaadivabrikust on jaanuari teisel poolel väljumas CD Arete Kerge ja Simone Vebberi kontsertesinemisest meie kirikus. Valminud on ka Kullamaa Muusika Seltsi sõprade orkestri helikandja populaarse puhkpillimuusikaga.

Head uut aastat soovides
Loit Lepalaan
Kullamaa kultuurimaja juhataja

Taebila jaama sünd

Leho Lõhmus

Esimene maailmasõda tingis kaubavedude, eriti sõjaliste vedude kasvu. Haapsalu raudtee ja Rohuküla sadama kaudu toimus Hiiu- ja Saaremaa varustamine, mis nõudis nende transporditeede läbilaskevõime suurendamist. Saared olid ju muutunud Peeter Suure merekindluse tähtsateks osadeks. Kõik see tingis raudteele niinimetatud vahetusjaamade või möödasõidu-jaamade (vk разъезд) asutamise. 1916. aasta avati vahetusjaamadena ühe kõrvalteega Vasalemma (Вазалемма), Ellamaa (Эллама) ja Taebila (Таибель) pooljaamad. Nende täpne avamise aeg ei ole teada, sest sõiduplaane neil sõjaaastatel ei avaldatud. Küll on neid aga mainitud tolaeegses ajakirjanduses ja 1917. aastal avaldatud vahetusjaamade nimekirjas (Список разъездных пунктов Северо-Западной ЖД. 1917). Vasalemma jaama kohta teatatakse, et sellele on kohalik mõisnik Eduard von Baggehufwudt (Baggo) oma rahadega juba hoone ehitatud. Samas kui Ellamaal ja Taebilas „kükitavad aga ikka vaksali asemel paar vana praakvagunit“ (Taebila jaam. Päevaleht 08.09.1916). Vahemärkusena olgu lisatud, et Baggo oli abielus Nikolai von Glehni tütre Elsbethiga ning äia poolt rajatud Glehni loss olla teda inspireerinud ka Vasalemma lossi rajama.

Taebila jaama kohta kaebasid reisijad, et seal lastakse küll reisijatel väljuda, aga rongi peale enam ei võeta. Jaamaülem olevat selle kõvasti ära keelanud. Nii pidi siin väljunud reisija tagasisõiduks minema kas Haapsalu või Palivere jaama, „kuigi Taebila jaama ümbrus elav nurk ja siin mõis mõisas kinni“. Miks see nii oli, artiklist täpselt ei selgu, aga arvata võib, et see oli sõjaväevõimude poolt keelatud. Kasutati ju jaama põhiliselt ešelonide teineteisest möödajuh- timiseks ning kahtlased kõrvalised silmapaari-

polnud siin teretulnud. Vähemalt arvasid nii tsaaririigi ametnikud. Teiseks põhjuseks oli ilmselt asjaolu, et Taebila polnud sel ajal veel tariifjaam ning seetõttu seal pileteid ei müüdnud. Pileti müük võis toimuda vaid vagunis, aga küllap ka see võimalus oli sõjaajal piiratud.

Taebila sai jaamahoone 1920. aastal (Päevaleht 14.01.1921) ning tariifjaama staatuse alles 14. septembril 1925. (Riigi Teataja 149, 16.09.1925 lk 925)

**KOLMEGA
ON KINDLAM!**

Tõhustusdoos kaitseb 25 korda paremini raske haigestumise eest koroonasse.

3 doosi	25x	
2 doosi	7x	
1 doos	1,5x	

*Leia lähim
vaksineerimiskoht
www.vaksineeri.ee*

COVID-19 vaksineerimine

Alates 1. jaanuarist kuni 30. juunini 2022 on avatud Läänemaa vaksineerimiskabinet, kus saab lasta ennast koroonaviiruse vastu vaksineerida kahel päeval nädalas kell 9.00–17.00.

Vaksineerimiskabinet tegutseb:

- reedeti SA Läänemaa Haiglas aadressil Vaba 6 Haapsalu;
- esmaspäeviti Haapsalu Neuroloogilises Rehabilitatsioonikeskuses aadressil Sadama 16 Haapsalu.

Vaksineerimiskabinetti on võimalik tulla vaksineerima eelregistreerimisega digiregistratuuri kaudu (valides piirkonnaks Läänemaa) või ette registreerimata nimetatud päevadel ja kellaaegadel. Ette registreerimata tulles palume varuda veidi aega, sest kabinettis võib olla registreeritud aegadega vaksineerimise huvilisi.

Kontaktid:
Läänemaa haigla registratuur:
+372 472 5800
Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitaiooni-keskuse registratuur: +372 472 5413

Timberston

**HAKK-
PUIDU**

ost-müük,
tootmine

Jaak Raid
tel 5362 8043
jaak.raid@timberston.ee

1.01.2022 ALUSTAB

Lääne-Nigula raamatuklubi

Jaauari raamatuks on Oskar Lutsu "Soo", sest 2022 on oodata vastavat filmilinastust

Iga kuu loeme ühist raamatut!

Kohtume **2. veebruaril 2022 kell 18.00**, et arutada loetut raamatukogude Skype videosillal.

 Lääne-Nigula valla raamatukogud

Registreerimine ja info taebala.raamatukogulaenenigula.ee
Anna oma osalusest teada, et saaksime sulle saata kohtumise lingi

Lõõgastav joonistamise õpituba

Joonistamisoskus ja vahendid kohapeal olemas!

Juhendab **KARIN MÄGI**
Palivere raamatukogus,
20. jaanuaril,
algusega 18:00

Irmeli Vaheer

Temperamaalid

Valgus, värvid, varjud toas ja õues

Kullamaa Kultuurimaja galerii,
Jaanuar-veebruar 2022

Kullamaa Kultuurimaja galeriis on avatud Irmeli Vaheer-Jaansoni maalide näitus.

Kuni veebruari lõpuni saab Kullamaa Kultuurimaja galeriis külastada Irmeli Vaheer-Jaansoni temperamaalide näitust pealkirjaga „Valgus, värvid, varjud toas ja õues“. Aastail 1987–1990 Tallinna Kopli Kunstigümnaasiumis õppinud ning 1995. a Eesti Kunstiakadeemia nahakunsti osakonnas kõite erialal bakalaureuse- ja viis aastat hiljem samas osakonnas magistrikaadi kaitsnud Irmeli Vaheer-Jaanson on varem osalenud peamiselt raamatukunstiga seonduvatel näitustel. Siiski kujunes juba ülikoolis põhieriala kõrval kunstniku lemmikuks maalimine. Peamiselt temperatehnikas loodud maastiku- ja loodusetüüdid Eestimaa erinevatest paikadest moodustavad kunstniku maaliloomes kandva osa.

Kunstniku sõnul inspireerivad teda kõige enam sügis-talvised metsa- ja rabamaastikud, kuna neis valitseb ainulaadne ja peaaegu tabamatu, sajast varjundist koosnev värvikoloriit, mida mujalt ei leia. Teiseks lemmikžanriks on kunstnikul natüürmort, milles vastupidi maastikele, domineerivad kirkamad värvid. Nagu ütleb kunstnik, vaheldus tuleb kasuks. Irmeli Vaheer-Jaansoni vanavanemad on pärit Kullamaalt.

Tere tulemast!

 SUUSASARI

PALIVERE SUUSASARI 2022

I etapp	13.01.2021	vabatehnika
II etapp	27.01.2021	klassikatehnika
III etapp	10.02.2021	klassikatehnika
IV etapp	24.02.2021	vabatehnika
V etapp	12.03.2021	vabatehnika

Koht: Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskus

Stardimaks: kuni 18 a (k.a.) eelregistreerides 3 EUR/ kohapeal 5 EUR. Täiskasvanud vastavalt 5 EUR/ 10EUR

Autasustamine sarja lõpus. Loosiühinnad

Kuni 7 a (k.a.) - ajavõtuga sõit kus sarja lõppedes autasustatakse kõiki vähemalt kolmel etapil osalenuid.

Info: Facebook - Palivere Suusasari
Email - jaanika.paalmac@gmail.com
Telefon - 5548718

 LÄÄNELA LÄÄNE MAARONNA SPORDITIT
 HAWANI EXPRESS
 PALIVERE TURISMI- JA TERVISESPORDIKESKUS
 EESTI KULTUURIKAPITAL

Noarootsi Lokaal "Smör&Bröd"

Ootame oma meeskonda kokkasid, baaritöölisi, ettekandjaid!

Oleme avatud!

Saade e-kiri töösooviga:
info@kuther.ee
Lisainfo telefonil: +372 5154322

Kuther Service OÜ
Till dig, precis.
www.smörjabröd.ee

Noarootsi Lokaal "Smör&Bröd"

Lokaal on avatud

Reede 16:00-23:00
Laupäev 12:00-23:00
Pühapäev 12:00-17:00

Till dig, precis.
www.smörjabröd.ee

Tellimused peolaua katmiseks lokaalis ja väljaspool saada e-kirjale:
info@kuther.ee

Lisainfo telefonil:
+372 5154322
Kuther Service OÜ

Wana kooli kohvik E-R II-13

Lõuna koju või tööle telli kella 10-ni tel. 5323 3662 (Linnamäe, Taebila ja Sutlepa piirkond)
Vaata menüüd kohviku FB-lehelt!

 Wana kooli kohvik

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.

Tel 50 45 215, 51 45 215

Lääne-Nigula valla ajaleht

Lääne-Nigula valla ajaleht

Tasuta valla ajaleht jõuab üks kord kuus igasse Lääne-Nigula valla postkasti.

Tiraaz 3202 ex.

Reklaame, teateid ja kaastöid ootame meiliaadressile maris.siemes@laenenigula.ee või võtta ühendust tel 56 611 620.

Toimetaja Maris Siemes,
Küljendus-kujundus Absoluutne OÜ,
Trükk PRINTALL trükikoda